نشریه علمی- پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
دوره ۲۶، شماره ۹۳، تابستان ۱۳۹۵، صفحات ۱ تا ۱۰
تاریخ دریافت: ۹٤/٤/۲۸ تاریخ پذیرش: ۹۵/۲/۲۷

مقاله پژوهشی
(Original Article)

بررسی سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری

مهدیه صابری[۱]، طاهره اشک تراب[۲*]، نسترن حیدری خیاط[۳]

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران.
۲. (* نویسنده مسئول) دکترای پرستاری، دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران. ایمیل: E.mail: sabery-ma@sbmu.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف:

اجتماعی شدن حرفه ای به عنوان یک موضوع مهم در پرستاری مطرح شده است. باوجود افزایش انتظارات از پرستاران همچنان مشکلاتی در اجتماعی شدن حرفه‌ای وجود دارد. هدف این پژوهش بررسی سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی ارشد تخصصی است.

مواد و روش‌ها:

مطالعه توصیفی بوده و در دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی سال ۱۳۹۴ انجام شد. جامعه پژوهش را دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری تشکیل دادند. نمونه گیری به صورت سرشماری انجام شد. در این پژوهش از ابزار طراحی شده پایان نامه مقطع دکترای پرستاری خانم طهماسبی سال ۱۳۹۳ استفاده شد.

یافته‌ها:

محدوده سنی واحدهای مورد پژوهش ۲۳ تا ۴۵ با میانگین ۶/۱±۳۰/۸۱ سال بود. ۴/۷۹ درصد دانشجویان، مؤنث و اکثریت دانشجویان متأهل و ساکن شهرستان بودند. میانگین نمره اجتماعی شدن پرستاران ۲۲/۲±۲۱۲ بود.

نتیجه‌گیری:

با توجه به میانگین نمره گزارش شده، سطح اجتماعی شدن حرفه ای دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری در سطح تقریباً بالایی قرار داشت که معادل با سطح ماهر و خبره در مراحل شایستگی بالینی بنر (سطح ۴ و ۵) بود. توصیه می‌شود برای مؤثر بودن یادگیری آغاز شده از محیط‌های آموزشی رسمی در مقطع کارشناسی به سمت تکامل حرفه و اجتماعی شدن، امکان ادامه تحصیل برای پرستاران در مقاطع بالاتر و در رشته‌های تخصصی همراه با همکاری بیشتر دانشگاه و محیط بالینی فراهم شود.

واژه‌های کلیدی:

حرفه‌ای‌شدن؛ اجتماعی شدن؛ پرستاری، آموزش، تحصیلات تکمیلی در پرستاری

مقدمه

ریشه مفهوم اجتماعی شدن در ادبیات پرستاری به قبل از سال ۱۹۸۵ باز می‌گردد (Tradewell, 1996). در ادبیات جامعه‌شناسی و روانشناسی آموزشی، اجتماعی شدن فرایندی است که از طریق آن افراد می‌آموزند تا با ارزش‌ها، مهارت‌ها، دیدگاه‌ها، هنجارها و دانش مورد نیاز برای تعلق به یک جامعه، گروه یا سازمان سازگار شوند (Farrell, et al., 2015، Goodfellow, 2014). اجتماعی‌شدن حرفه‌ای به‌عنوان یک موضوع مهم در پرستاری توصیف شده است (Goldenberg and Iwasiw, 1993). اجتماعی شدن حرفه‌ای فرایند یادگیری نقش حرفه‌ای است (Melrose, et al., 2012) که شامل مراحل اجتماعی شدن پیش بین[1]، تطابق[2] و مدیریت نقش[3] است. این فرایند که از طریق آن هنجارهای حرفه‌ای، ارزش‌ها و مهارت‌های مورد نیاز برای بقای حرفه کسب می‌شود به‌خوبی شناخته نشده است (Day, et al., 2005). حرفه‌ای شدن از مفاهیم بنیادی و پایه‌ای پرستاری و حاصل تعامل فرد با محیط کاری و ارتباطات بین فردی است (Shahim, et al., 2011).

(Zamanzadeh, et al., 2014) به نقل از اسپیکرمن[4] بیان می‌کند که از دیدگاه حرفه‌ای، اجتماعی شدن در طول زمان و در تعامل با دیگران تقویت و تثبیت می‌گردد. این فرایند مکانیسمی فراهم می‌کند تا اعضای گروه شبیه هم تفکر و عمل نموده و در نهایت بر تمامی اعمال خود کنترل داشته باشند. گذراندن مناسب فرآیند اجتماعی شدن می‌تواند به کسب هویت حرفه‌ای (Zarshenas, et al., 2014)، سازگاری با نقش‌های حرفه‌ای، تعهد حرفه‌ای و سازمانی، رضایت شغلی و در نتیجه بهبود کیفیت مراقبت از مددجویان منجر شود. از طرف دیگر اجرای نامناسب و ناکافی این روند می‌تواند پیامدهای منفی چون ترک شغل و فرسودگی شغلی، تضاد نقش، از دست رفتن یا کاهش انگیزه و رضایتمندی پرستاران در آینده را به دنبال داشته باشد (Tahmasebi, et al., 2013).

علی همچون رشد سریع جمعیت در جهان، طولانی شدن عمر بشر، سالمند شدن جمعیت، افزایش بیماری‌های مزمن، تغییر در نیازهای مراقبت و افزایش تقاضای مردم برای مراقبت باکیفیت منجر به افزایش تدریجی نیاز برای پرستاران باانگیزه، خلاق و شایسته در سیستم مراقبت‌های بهداشتی شده است (Bulut, et al., 2015).

باوجود افزایش انتظار از پرستاران، به نظر می‌رسد مشکلاتی در اجتماعی شدن حرفه‌ای پرستاران در حیطه‌هایی مانند استقلال، حل مسئله، مسئولیت، انجام پژوهش، شایستگی ارائه مراقبت وجود دارد. از سوی دیگر پژوهش‌ها نشان داده‌اند که چنین مشکلاتی در پرستاری تخصصی به میزان قابل توجهی کمتر دیده می‌شود به‌طوری‌که میزان رضایتمندی بیماران از دریافت خدمات از سوی پرستاران متخصص در مقایسه با پرستاران غیرمتخصص، بیشتر است. در ایران، آموزش پرستاران در مقطع کارشناسی ارشد در چهار گرایش (داخلی- جراحی، بهداشت مادر و کودک، پرستاری بهداشت جامعه و پرستاری بهداشت روان) صورت می‌گیرد ولی دانش آموختگان این مقاطع، جایگاه مشخصی در بالین ندارند. این در حالی است که هدف و انتظار ما از آموزش‌های دوران دانشجویی آن است که دانشجو پس از فراغت از تحصیل و اشتغال در جایگاه‌های مختلف پرستاری، بتواند آموخته‌های تئوری خود را در عمل به کار گیرد. اما فاصله بین آنچه که در کلاس درس آموزش داده می‌شود با خدماتی که ارائه می‌گردد، به‌عنوان یک مشکل اساسی در پرستاری مطرح است. و بنابراین ضرورت برنامه آموزش تخصصی در کارشناسی ارشد پرستاری احساس شد و طی چند سال اخیر، آموزش پرستار متخصص بالین به‌صورت رسمی و آکادمیک در مقطع کارشناسی ارشد در چند دانشکده پرستاری به‌صورت محدود آغاز شده است (Mirzabeygi, et al., 2010).

ارائه برنامه‌های تخصصی پرستاری این امکان را به دانشجویان می‌دهد که در جمعیت خاصی (بزرگ‌سالان، زنان و کودکان) و یا در زمینه بیماری خاص (دیابت و سرطان) و یا در حوزه‌های خاص (کنترل درد و مراقبت از زخم) به‌صورت تخصصی عمل کنند و مهارت‌های خود را گسترش دهند (Mirzabeygi, et

1. Anticipatory
2. Accommodation
3. Role Management
4. Speakerman

(Tahmasebi, et al.,, 2010) کـه در قالـب فراینـد اجتمـاعی‌شـدن حرفـه‌ای می‌گنجـد. اجتمـاعی شـدن پایـه‌ای بـرای عمـل بـالینی اسـت (Zarshenas, et al.,, 2014) پیامد چنین برنامه‌هایی اجتمـاعی شدن حرفه‌ای و تکامل دانشجویان پرستاری می‌توان ذکـر کـرد (Tahmasebi, et al.,, 2013).

هدف نهایی اجتماعی شدن، درونـی کـردن هویـت حرفـه‌ای و توسعه آن است، مشروط به این که مؤلفه‌های این درونی‌سـازی در رفتارهای فردی، حرفـه‌ای و تصـویر ذهنـی پرسـتار متبلـور گردد. حال این سؤال مطرح است که تأثیر آموزش پرستاری در مقطع کارشناسی ارشد تخصصی بر روی فرایند اجتماعی شـدن حرفـه‌ای چگونـه اسـت؟ و آیـا تحصـیل پرسـتاران در مقطـع تحصـیلات تکمیلـی باعـث ارتقـای اجتمـاعی شـدن حرفـه‌ای پرستاران می‌شود؟

مطالعاتی که درباره این موضوع در ایران انجام شده است بیشتر به‌صورت کیفی می‌باشند. ابتدا مطالعه‌ای با عنوان تحلیل مفهوم اجتماعی شدن حرفه‌ای در پرسـتاری: رویکـرد تکـاملی راجـرز، توسط (Dinmohammadi, et al., 2013) انجـام شـد. یافتـه‌هـا نشان داد که اجتماعی شدن حرفه‌ای فرایندی پیچیده است که بـا ۴ ویژگـی یـادگیری، تعامـل، تکامـل و سـازگاری مشـخص می‌شود. از مهم‌ترین پیشایندهای مفهوم مـی‌تـوان بـه اهمیـت برنامه‌های آموزشی جامع، الگوهای نقشی شایسته، فراهم بـودن فرصت کسب تجربه در عرصه اشاره کـرد. پیامـدهای اجتمـاعی شدن حرفه‌ای بسیار گسترده، متغیر و متأثر از عوامل شخصـی، سازمانی و موقعیتی است. یک مطالعه پدیدارشناسی بـا عنـوان اجتمـاعی شـدن حرفـه‌ای در پرسـتاران بـالینی توسـط (Tahmasebi, et al.,, 2013) انجام شد که شـش درون مایـه از تحلیل مصاحبه‌های پرستاران بـالینی اسـتخراج گردیـد کـه بـا کمک آن‌ها مفهوم اجتماعی شدن حرفه‌ای بـا درون مایـه‌هـای شناوری شایستگی، استقلال عملی، پویایی بالینی، موردحمایت جامعه قـرار گـرفتن، دل‌بسـتگی حرفـه‌ای و مشـارکت منفعـل گروهی تبیین گردید و فقط یک مطالعه کمی توسط (Shahim, et al.,, 2011) بـا عنـوان سـطح اجتمـاعی شـدن حرفـه‌ای فارغ‌التحصیلان پرستاری دانشـگاه علـوم پزشـکی تبریـز انجـام گرفت که یافته‌ها نشان داد که میانگین نمـره اجتمـاعی شـدن حرفه‌ای در ۲۱/۵ درصد در سطح متوسط و در ۷۸/۶ درصد در سطح بالا قرار داشتند. مرور جامع متون و پایگاه‌های اطلاعاتی، مطالعـه‌ای جهـت بررسـی میـزان اجتمـاعی شـدن حرفـه‌ای دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی ارشد یافـت نشـد یـا نویسنده به آن دسترسی نداشت. با توجه به ایـن‌کـه اجتمـاعی شدن حرفه‌ای که اجتماعی شدن آکادمیک هم گفته مـی‌شـود به‌عنوان یک جزء مهم تحصیلات تکمیلـی شـناخته‌شـده اسـت (Goodfellow, 2014). هدف از مطالعـه حاضـر بررسـی سـطح اجتمـاعی شـدن حرفـه‌ای دانشـجویان پرسـتاری در مقطـع کارشناسی ارشد تخصصی است.

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع توصیفی است که در دانشـگاه علـوم پزشـکی شهید بهشتی در سال ۱۳۹۴ انجام شد. جامعه پـژوهش شـامل دانشـجویان تحصـیلات تکمیلـی در مقطـع کارشناسـی ارشـد پرستاری‌بودند. نمونه‌گیری به‌صورت تمام شماری انجام شـد و کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقطع کارشناسی ارشـد که تمایل به شرکت در مطالعه داشـتند وارد مطالعـه شـدند. از میان ۱۵۰ پرسشنامه توزیع شده، تعداد ۱۰۹ پرسشنامه تکمیل شده و ۷ پرسشنامه بـه علـت نقـص در تکمیـل آن از مطالعـه حذف شد و نهایتاً ۱۰۲ پرسشنامه تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

پرسشنامه استفاده شده در این پژوهش ابـزار طراحـی شـده از پایان‌نامه مقطع دکترای پرستاری (Tahmasebi, et al.,, 2013) با عنوان «تبیین تجربیات پرستاران از اجتماعی شدی حرفـه‌ای و طراحی ابزاری روا و پایا» بود. پرسشنامه شامل دو قسمت بود. بخـش اول برخـی از مشخصـات فـردی اجتمـاعی دانشـجویان پرستاری بود و بخش دوم پرسشنامه اجتماعی شـدن حرفـه‌ای بود. این پرسشنامه شـامل ۵۴ گویـه و ۵ حیطـه اسـت. حیطـه استقلال حرفه‌ای شامل ۷ گویه، حیطه تعهد حرفه‌ای شامل ۱۰ گویـه حیطـه شایسـتگی حرفـه‌ای شـامل ۱۶ گویـه، حیطـه دل‌بستگی حرفه‌ای شامل ۱۶ گویه و حیطه مشـارکت گروهـی شامل ۵ گویه است. نمره‌دهی هر گویه بر اساس طیف لیکرت ۵ قسمتی شامل کاملاً مخالفم تا کاملاً مـوافقم اسـتفاده شـد. در مورد هر گزینه دانشجو میزان موافقت خود را با انتخاب عـددی از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) اعلام می‌نمـود. نمـرات به دست آمده از هر سؤال جمع شـده و نمـره کـل پرسشـنامه

محاسبه شد. نمرات از ۵۴ تا ۲۷۰ متغیر بود. عبارات منفی در ابزار وجود نداشت. برای محاسبه نمره ابزار و تقسیم‌بندی ابعاد از مبتدی[1] تا خبره[2] بر اساس مراحل شایستگی بالینی بنر[3] از فرمول زیر برای استانداردسازی ابعاد و کل ابزار و تبدیل آن به نمرات صفر تا ۱۰۰ استفاده شد.

$$\text{نمره استاندارد در ابعاد یا نمره کل} - \frac{\text{نمره کل ابزار یا هر بعد} - \text{Min} \times ۱۰۰}{\text{Max} - \text{Min}}$$

Min: حداقل نمره محاسبه‌شده در طیف لیکرت – ۱ × ۵۴ – ۵۴

Max: حداقل نمره محاسبه در طیف لیکرت – ۵ × ۵۴ – ۲۷۰

Min – Max – ۵۴ – ۲۷۰ - ۲۱۶

بدین ترتیب نمره کل ابزار که نشان دهنده سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای است محاسبه شد. شیوه رتبه‌بندی دانشجویان بر اساس نمره کسب شده در جدول یک خلاصه شده است.

جدول ۱. انطباق نمره اجتماعی شدن حرفه‌ای با مراحل شایستگی بالینی بنر (از مبتدی تا خبره)

ردیف	سطح تبحر	امتیاز
۱	مبتدی	۰ تا ۲۰
۲	مبتدی پیشرفته[4]	۲۰ تا ۴۰
۳	شایسته[5]	۴۰ تا ۶۰
۴	ماهر[6]	۶۰ تا ۸۰
۵	خبره[7]	۸۰ تا ۱۰۰

از آنجایی که پرسشنامه در ایران تهیه و روایی (روایی صوری، روایی محتوا با احتساب نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوا، روایی سازه، روایی ملاکی) آن تعیین شده پس از مشاوره با استاد راهنما، مطالعه روایی مجدد انجام نشد ولی برای اطمینان بیشتر از پایایی، همسانی درونی با محاسبه آلفای کرونباخ برای کل ابزار و حیطه‌ها بر روی ۱۵ نفر از دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد محاسبه شد: ضریب آلفای کرونباخ برای کل ابزار برابر ۰/۸۱ و برای ابعاد استقلال حرفه‌ای (α=./۸۴)، تعهد حرفه‌ای (α=./۸۱)، شایستگی حرفه‌ای (α=./۸۲)، دل‌بستگی حرفه‌ای (α=./۸۷)، مشارکت گروهی (α=./۷۵) است. به غیر از مشارکت گروهی ضریب آلفای کرونباخ برای حیطه‌ها مطلوب است. به‌منظور رعایت اصول اخلاقی، پس از کسب اجازه از مدیر تحصیلات تکمیلی و معاون آموزشی دانشکده پرستاری مامایی، لیست دانشجویان تحصیلات تکمیلی از آموزش دانشکده تهیه شد و پژوهشگر پس از اتمام کلاس دانشجویان با آن‌ها ملاقات کرده و پس از توضیح اهداف پژوهش و نحوه تکمیل پرسشنامه و جلب رضایت آن‌ها، از آن‌ها درخواست می‌کرد که پرسشنامه را به‌دقت تکمیل کنند. سپس از نرم افزار spss نسخه ۲۱ برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و از آمار توصیفی برای توصیف یافته‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های این مطالعه نشان داد که میانگین سنی دانشجویان ۶/۱±۳۰/۸۱ سال و محدوده سنی دانشجویان ۲۳ تا ۴۵ بود. ۷۹/۴ درصد دانشجویان، مؤنث بودند. اکثریت دانشجویان متأهل و ساکن شهرستان بودند ۶۳/۸ درصد از دانشجویان شغل پدر دولتی و بقیه دارای شغل آزاد بودند. تحصیلات پدر در ۶۴/۷ درصد بالای دیپلم و مابقی تحصیلات زیر دیپلم گزارش کردند. ۱۹/۶ درصد مادران شاغل و بیش از ۸۰٪ خانه‌دار بودند. ۵۰ درصد دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر و ۴۰/۲ درصد تحصیلات زیر دیپلم داشتند. از نظر آماری ارتباط معنی‌داری بین مشخصات جمعیت شناسی و سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان دیده نشد.

یافته‌های اصلی این مطالعه نشان داد که میانگین نمره اجتماعی شدن پرستاران ۲۲/۲±۲۱۲ و حداقل نمره ۱۵۷ و حداکثر نمره ۲۶۹ بود. میانگین نمرات در هر حیطه در جدول ۲ ارائه شده است. به‌منظور طبقه‌بندی کردن نمره اجتماعی‌شدن حرفه‌ای دانشجویان از مراحل شایستگی بالینی بنر استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان کارشناسی ارشد در سطح حرفه‌ای نسبتاً بالا قرار داشتند. به‌طوری‌که ۵۵/۹ درصد در گروه متبحر و ۴۳/۱ درصد در گروه ماهر (خبره) و فقط ۱ درصد در گروه کاردان قرار داشتند و

1. Novice
2. Expert
3. Benner's stages of clinical competence(Novice to Expert)
4. Advanced Beginner
5. Competent
6. Competent
7. The Expert

هیچ یک از واحدهای پژوهش در گروه مبتدی و مبتدی پیشرفته قرار نگرفتند (نمودار ۱).

جدول ۲. میانگین نمرات اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد تخصصی در ابعاد مختلف

	استقلال حرفه‌ای	تعهد حرفه‌ای	شایستگی حرفه‌ای	دل‌بستگی حرفه‌ای	مشارکت گروهی
میانگین±انحراف معیار	۳٫۸۵± ۲۶٫۰۲	۵٫۱۴± ۴۲٫۷۵	۷٫۶۶± ۶۳٫۱	۹٫۵۲± ۵۹٫۳۸	۲٫۹۱± ۲۰٫۴۶
حداقل	۳۴	۵۰	۸۰	۳۶	۱۰
حداکثر					۲۵

از آنجایی که تعداد سؤالات در هر بعد یکسان نبود برای اینکه بتوان وزن هر بعد را در نمره اجتماعی شدن محاسبه کرد، همه نمرات را به‌صورت ضریبی از ۱۰۰ تبدیل کرده و در نهایت همه ابعاد با یکدیگر مقایسه شدند. یافته‌ها نشان داد که ابعاد تعهد حرفه‌ای، مشارکت گروهی، استقلال حرفه‌ای و شایستگی حرفه‌ای به ترتیب بیشترین وزن را در نمره اجتماعی شدن حرفه‌ای کردند.

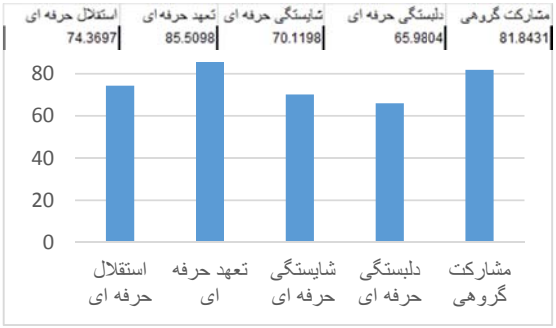

نمودار ۱: وزن هر بعد در ایجاد نمره اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد تخصصی پرستاری

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری تخصصی در دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی تهران در سال ۱۳۹۴ در سطح مناسبی قرار داشت. به‌طوری که بر اساس تقسیم بندی بنر از مبتدی تا ماهر نمرات اجتماعی شدن اکثر دانشجویان کارشناسی ارشد در سطح ماهر و خبره قرار داشتند و هیچ‌کدام در طبقه مبتدی و مبتدی پیشرفته قرار نداشتند.

برای بررسی ارتباط اطلاعات جمعیت شناسی و فرایند اجتماعی شدن، عواملی مانند سن، جنس، سطح تحصیلات پدر و مادر و شغل آن‌ها، وضعیت تأهل در نظر گرفته شد ولی ارتباط آماری معنی داری بین هیچ‌کدام از آن‌ها یافت نشد. که بامطالعه شهیم و همکاران مشابه است. همچنین مطالعه (Warner and Jones, 1981) نشان داد که سطح تحصیلات مادر بر روی تجربه اجتماعی‌شدن دانشجویان در برنامه پرستاری تأثیری نداشت که این یافته موافق بامطالعه حاضر است ولی سطح تحصیلات پدر بر فرایند اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان مؤثر بود که این یافته مغایر بامطالعه حاضر است. پژوهشگر علت این مغایرت را عدم تمایل و سهل انگاری شرکت کنندگان در تکمیل این عبارت می‌داند.

بین سابقه کار در بالین و نمره اجتماعی شدن ارتباط آماری معنی داری مشاهده نشد که این یافته با نتایج مطالعات (Nesler, et al., 2001)، (Day, et al.,, 2005) سازگار نیست. آن‌ها معتقدند که تجربه در محیط کار اثر مثبت روی اجتماعی شدن حرفه‌ای دارد. به‌طوری‌که داشتن تجربه در جایگاه پرستاری شناخت دانشجویان را از نقش پرستاری افزایش می‌دهد. نویسندگان این مطالعه علی رغم نبود ارتباط آماری معنی دار، علت نمره اجتماعی شدن حرفه‌ای بالا را در دانشجویان کارشناسی ارشد داشتن تجربه بالینی می‌دانند.

در مطالعه (Shahim, et al.,, 2011)، سطح اجتماعی شدن ۷۸/۶ درصد از دانشجویان در سطح متوسط و ۲۱/۴ درصد در سطح کم قرار داشت و سطح اجتماعی شدن زیاد و خیلی زیاد وجود نداشت. در این مطالعه نمره اجتماعی شدن به ۵ گروه از خیلی کم تا خیلی زیاد تقسیم شده بود. برای فراهم شدن امکان مقایسه دو مطالعه، مراحل شایستگی بالینی بنر در مقابل این مطالعه قرار داده شد: مبتدی معادل خیلی کم، مبتدی پیشرفته معادل کم، شایسته معادل متوسط، ماهر معادل زیاد خبره معادل خیلی زیاد. مقایسه این دسته بندی‌ها نشان داد که سطح اجتماعی شدن دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی ارشد بالاتر از مقطع کارشناسی است. همچنین در مطالعه‌ای که توسط زمانزاده و همکاران انجام شده بود یافته‌ها

نشان داد که درک اهمیت رفتارهای مراقبتی به‌عنوان بخشی از فرایند اجتماعی شدن در دانشجویان با گذراندن دوره کارشناسی پرستاری ارتقا نیافته بود که علت را نقص آموزش پرستاری و فقدان کوریکولوم مراقبتی دانستند. ولی نتایج مطالعه (Shinyashiki, et al., 2006) نشان داد که تفاوت معنی دار بین سال‌های اول تا چهارم حضور در دانشکده و ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای حرفه‌ای وجود داشت که ارتقای اجتماعی شدن حرفه‌ای را در طی فرایند آموزشی نشان داد که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد که کاملاً منطبق با تئوری کوهن[1] است که بیان کرد دانشجویان پرستاری به‌تدریج مهارت‌ها و ارزش‌های نقش حرفه‌ای را از طریق فرایند اجتماعی شدن توسعه می‌دهند (طهماسبی و همکاران، ۲۰۱۳).

(Day, et al.,, 2005) به نقل از cohen & Jordet (۱۹۸۸) بیان کردند که دانشجویان پرستاری رفتارهای عملکرد حرفه‌ای را به روش‌های مختلف شامل تعامل با اعضای هیئت علمی، از طریق کلاس‌ها و سمینارها و تجربه در عمل پرستاری به دست می‌آورند. بنابراین این فرض مطرح می‌شود که تعامل با افراد دانشکده باعث اجتماعی شدن دانشجویان می‌شود. مطالعه‌ای توسط (Nesler, et al.,, 2001) در پاسخ به این سؤال که آیا دانشجویان در برنامه‌های آموزش از راه دور اجتماعی می‌شوند؟" انجام شد و بر خلاف فرضیه فوق یافته‌ها نشان داد که دانشجویان شرکت کننده در برنامه‌های آموزش پرستاری از راه دور نسبت به برنامه سنتی (برنامه‌های مبتنی بر دانشکده) نمره بالایی از پرسشنامه اجتماعی شدن حرفه‌ای کسب کردند. نویسندگان توجیه این افزایش نمره اجتماعی شدن را در آموزش از راه دور شرط ورود دانشجویان به این دوره می‌دانند که این شرط ورود داشتن حداقل ۲ سال تجربه کار در محیط بالینی بود، همچنین در تأیید این یافته، Cragge (۱۹۹۳) در مطالعه‌ای با عنوان اجتماعی شدن مجدد دانشجویان فارغ‌التحصیل بعد از اخذ مدرک RN در آموزش از راه دور نشان داد که علی رغم محدودیت‌های آموزش از راه دور مثل تماس‌های محدود با موسسه، دانشکده و دانشجویان هم سن و سال، دوره‌های آموزش از راه دور می‌تواند در اجتماعی شدن مجدد حرفه‌ای دانشجویان پرستاری مؤثر باشد. با توجه به سابقه کار بالینی در اکثریت دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری تخصصی به نظر می‌رسد داشتن تجربه کار در محیط بالینی نقش بسزایی در سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای داشته باشد.

با توجه به مراحل اجتماعی شدن (پیش بین، تطابق و مدیریت نقش) تخمین زده شده که دانشجویان تازه فارغ‌التحصیل در مقطع کارشناسی، مرحله پیش بین را گذرانده و در مرحله تطابق قرار گیرند و فرض شده که مرحله تطابق نیز ۶ ماه تا ۲ سال طول می‌کشد، بنابراین در مطالعه حاضر با توجه به این که اکثریت دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد دارای سابقه کار بالینی بالای ۲ سال بودند، به نظر می‌رسد، آن‌ها مرحله پیش بین و تطابق را گذرانده و به مرحله مدیریت نقش می‌رسند و در نتیجه ارتقاء سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای را موجب می‌شود.

در مطالعه حاضر نمره اجتماعی شدن در بعد مشارکت گروهی ۸۱/۸۴ و بعد دل‌بستگی حرفه‌ای برابر ۶۵/۹۸ بود که نمرات نسبتاً بالایی است، که بامطالعه (Zarshenas, et al.,, 2014) همخوانی دارد، آن‌ها بیان کردند که توجه به هویت حرفه‌ای و احساس تعلق می‌تواند اجتماعی شدن حرفه‌ای را بهبود بخشد و ارتباط اجتماعی و همکاری میان تیم‌های مراقبت بهداشتی منجر به اعتماد به نفس، حس ارزش و پیشرفت در فرآیند اجتماعی شدن می‌شود. (Goldenberg and Iwasiw, 1993) به نقل از Hinshow، ۱۹۹۷) فاکتورهای مؤثر بر اجتماعی شدن و اجتماعی شدن مجدد را ارتباط با افراد، محل کار، حرفه، مدل نقش[2] بیان می‌کنند.

(Ares, 2014) به نقل از هین شاو (۱۹۸۶) فرایند اجتماعی شدن مجدد را به‌عنوان تجربه پرستاران بعد از آموزش اولیه پرستاری در پاسخ به تغییر انتظارات نقش مثل تغییر در موقعیت کاری یا تخصص، ورود مجدد به بالین یا آموزش در سطح بالاتر تعیین می‌کند. همچنین (Huston, 2013) نیز بیان می‌کند که قبولی در مقاطع تحصیلی بالاتر می‌تواند با اجتماعی شدن مجدد همراه باشد. در نتیجه شاید بتوان نمره

1. Cohen

2. Role model

بالای اجتماعی شدن دانشجویان در این مطالعه را فرایند اجتماعی شدن مجدد دانست.

سطح اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان کارشناسی ارشد تخصصی پرستاری در سطح مناسبی قرار داشت. به‌طوری که بر اساس تقسیم بندی بنر نمرات اجتماعی شدن اکثر دانشجویان کارشناسی ارشد در سطح متبحر و ماهر قرار داشت. توصیه می‌شود برای این که یادگیری آغاز شده از محیط‌های آموزشی رسمی در مقطع کارشناسی به تکامل حرفه و اجتماعی شدن مؤثر بیانجامد، امکان ادامه تحصیل برای پرستاران در مقاطع بالاتر و در رشته‌های تخصصی همراه با همکاری بیشتر دانشگاه و محیط بالینی فراهم شود.

REFERENCES

- ARES T L (2014) PROFESSIONAL SOCIALIZATION OF STUDENTS IN CLINICAL NURSE SPECIALIST PROGRAMS. JOURNAL OF NURSING EDUCATION. 53 (11) 631-40.
- BULUT H K, ERDOL H, CALIK K Y, AYDIN M AND YILMAZ G (2015) EVALUATION OF OCCUPATIONAL PROFESSIONALISM OF FINAL YEAR NURSING STUDENTS OF A UNIVERSITY. PROCEDIA-SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES. 186 445-50.
- DAY R A, FIELD P A, CAMPBELL I E AND REUTTER L (2005) STUDENTS' EVOLVING BELIEFS ABOUT NURSING: FROM ENTRY TO GRADUATION IN A FOUR-YEAR BACCALAUREATE PROGRAMME. NURSE EDUCATION TODAY. 25 (8) 636-43.
- DINMOHAMMADI M, PEYROVI H AND MEHRDAD N (2013) CONCEPT ANALYSIS OF PROFESSIONAL SOCIALIZATION IN NURSING. NURSING FORUM. 48 (1) 26-34.
- FARRELL K, PAYNE C AND HEYE M (2015) INTEGRATING INTERPROFESSIONAL COLLABORATION SKILLS INTO THE ADVANCED PRACTICE REGISTERED NURSE SOCIALIZATION PROCESS. JOURNAL OF PROFESSIONAL NURSING. 31 (1) 5-10.
- GOLDENBERG D AND IWASIW C (1993) PROFESSIONAL SOCIALISATION OF NURSING STUDENTS AS AN OUTCOME OF A SENIOR CLINICAL PRECEPTORSHIP EXPERIENCE. NURSE EDUCATION TODAY. 13 (1) 3-15.
- GOODFELLOW L M (2014) PROFESSIONAL SOCIALIZATION OF STUDENTS ENROLLED IN AN ONLINE DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN NURSING. JOURNAL OF NURSING EDUCATION. 53 (10) 595-9.
- HUSTON C J (2013) PROFESSIONAL ISSUES IN NURSING: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES. EDITION. BALTIMORE,, WOLTERS KLUWER HEALTH.(
- MELROSE S, MILLER J, GORDON K AND JANZEN K J (2012) BECOMING SOCIALIZED INTO A NEW PROFESSIONAL ROLE: LPN TO BN STUDENT NURSES' EXPERIENCES WITH LEGITIMATION. NURSING RESEARCH AND PRACTICE. 2012
- MIRZABEYGI G, SANJARI M, SALEMI S AND BABAEI F (2010) THE NECESSITY FOR SPECIALTY EDUCATION IN NURSING MS PROGRAM: VIEWPOINTS OF THE FACULTY MEMBERS OF SCHOOL OF NURSING AND MIDWIFERY IN IRAN. IRANIAN JOURNAL OF MEDICAL EDUCATION. 9 (3) 263-71.
- NESLER M S, HANNER M B, MELBURG V AND MCGOWAN S (2001) PROFESSIONAL SOCIALIZATION OF BACCALAUREATE NURSING STUDENTS: CAN STUDENTS IN DISTANCE NURSING PROGRAMS BECOME SOCIALIZED? JOURNAL OF NURSING EDUCATION. 40 (7) 293-302.

- Shahim A, Lotfi M and Rahmani A (2011) [Professional socialization of nursing graduates of tabriz university of medical sciences]. Quarterly Nursing and Midwifery Journal. 5 (20) 19-25. (Persian)
- Shinyashiki G T, Mendes I A C, Trevizan M A and Day R A (2006) Professional socialization: students becoming nurses. Revista latino-americana de enfermagem. 14 (4) 601-7.
- Tahmasebi S, Ashk-Torab T, Ebadi A and Alavi-Majd H (2013) [Professional socialization in clinical nurses- A phenomenological study]. Journal of Clinical Nursing and Midwifery. 2 (3) 39-52. (Persian)
- Tradewell G (1996) Rites of Passage Adaptation of Nursing Graduates to a Hospital Setting. Journal for Nurses in Professional Development. 12 (4) 183-90.
- Warner E T and Jones S L (1981) The socialization experience in nursing: an interactive explanation. International journal of nursing studies. 18 (3) 185-9.
- Zamanzadeh V, Valizadeh L, Azimzadeh R, Aminaie N and Yousefzadeh S (2014) First and fourth-year student's perceptions about importance of nursing care behaviors: Socialization toward caring. Journal of caring sciences. 3 (2) 93-101.
- - Zarshenas L, Sharif F, Molazem Z, Khayyer M, Zare N and Ebadi A (2014) Professional socialization in nursing: A qualitative content analysis. Iranian journal of nursing and midwifery research. 19 (4) 432-8.

Evaluation of the level of professional socialization of postgraduate nursing students

Mahdieh Sabery[1], Tahereh Ashktorab*[2], Nastaran Heydarikhayat[3]

1. Student, Student Research Committee, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. PhD in Nursing, Associate Professor, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Background and Aim:

Professional socialization is an important issue in nursing. This process creates a mechanism that group members think and act the same and finally will control over their actions. With growing expectation from nurses omits exits professional socialization dimensions such as independency, problem solving, responsibility, conducting research and competency of care delivery. Nevertheless, there are fewer problems with professionalism in nurse specialists and the levels of patient's satisfaction of delivered services are increased, so the aim of this study is to evaluate the level of professional socialization of nursing student postgraduate degree.

Materials and Methods:

A descriptive study in Shahid Beheshti School of nursing and midwifery in 2015 was conducted. Population of study was the MSc nursing student. Census Sampling was conducted and all students who wish to participate in the study were enrolled. The questionnaire was an instrument which was designed in a previous PhD in nursing dissertation.

Finding:

The range of participant's age was 23 to 45 with mean ± SD 30.81±6.1 years. 79.4% of study units were female. The majority of students were married and live in urban area. Mean score of professional socialization of nursing students was 212±22.2 and it was ranged from 157 to 269.

Conclusion:

Based on the scores of professional socialization of MSc nursing students, it was in a high level. The score was equal to the level of proficient and expert at Benner's stages of clinical competence. It can be recommended that to make the learning of professional development and socialization from undergraduate level more effective the education in postgraduate degrees should be facilities. More collaboration between university and clinical environment should be provided.

Keywords:

Professionalism; Socialization; Nursing; Education; Education, Nursing, Postgraduate